

**OKRESNÉ RIADITEĽSTVO
HASIČSKÉHO A ZÁCHRANNÉHO ZBORU V BARDEJOVE**
Štefánikova 685/1, 085 01 Bardejov

Č. p.: ORHZ-BJ-287-004/2015

V Bardejove dňa 19.03.2015

Všetkým urbáriatom a lesným
spoločenstvám v okrese

B a r d e j o v

Vec: Ochrana lesov pred požiarimi v roku 2015 - o p a t r e n i a

Na území Bardejovského okresu vzniklo za v roku 2014 109 požiarov s priamou škodou 173 075 EUR. Pri týchto požiaroch bola 1 osoba usmrtená, 1 osoba utrpela zranenie. V porovnaní s tým istým obdobím roka 2013 došlo k zníženiu počtu požiarov o 31 prípadov a k zvýšeniu priamych škôd o 21 305 EUR.

Jednotky Hasičského a záchranného zboru v okrese Bardejov uchránili pri zásahoch hodnoty vo výške 5 459 810 EUR.

Najviac požiarov v roku 2014 bolo zaznamenaných na území okresu Bardejov v meste Bardejov (68) a obciach Raslavice, Kľušov, Marhaň, Zborov (4), Brezov (3), Frička, Janovce, Lascov (2).

Podľa štatistických údajov za rok 2014 vyplýva, že najviac požiarov vzniklo v mesiaci marec (33 požiarov).

Z analýzy požiarovosti vyplýva, že najpočetnejšiu skupinu vyhodnocovanú podľa priestoru tvoria požiare, ktoré vznikli v prírodnom prostredí. Za obdobie mesiacov január až december vykazujeme 43 (30,27 % z celkového počtu požiarov) týchto požiarov. Oproti rovnakému obdobiu minulého roka došlo k poklesu o 55 prípadov.

Z hľadiska štatistickej odvetvovej klasifikácie ekonomických činností v roku 2014 vzniklo v Bardejovskom okrese najviac požiarov v odvetví bytovom hospodárstve 21 požiarov (19,26 % z celkového počtu) s priamymi škodami 65 685 EUR. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím roka je to pokles o 9 požiarov a nárastu priamej škody o 16 510 EUR.

Ohrozenosť lesných porastov v tomto období podnecujú klimatické faktory - sucho, vietor, stav vegetácie, množstvo vyschnutej organickej hmoty, aktivita človeka, vypaľovanie trávy, kladenie ohňa, prázdninové obdobie, turistika, fajčenie.

Väčšina požiarov vzniká z nedbalosti alebo neopatrnosti, resp. podcenením požiarneho nebezpečenstva pri používaní otvoreného ohňa (turistika, táborenie, hra detí, vypaľovanie suchej trávy, kladenie ohňa v lese, fajčenie a pod.)

Právnická osoba a fyzická osoba - podnikateľ na účely predchádzania vzniku požiarov je podľa § 4 písm. b) a p) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení zákona č. 562/2005 Z. z. (ďalej len „zákon“) je povinná zabezpečiť plnenie

ustanovených opatrení i v nadväznosti na ustanovenia vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení vyhlášky MV SR č. 591/2005 Z. z. (ďalej len „vyhláška“).

Na príprave a realizácii všetkých prijatých a uložených protipožiarnych opatrení zameraných na ochranu lesov pred požiarmi tak, aby bola zabezpečená ich čo najvyššia efektívnosť a účinnosť, sa musia podieľať všetky zainteresované zložky, t. j. vlastníci, správcovia a užívatelia lesov (ďalej len „vlastníci“) v úzkej spolupráci a súčinnosti s orgánmi miestnej štátnej správy a samosprávy, Dobrovoľnou požiarou ochranou Slovenskej republiky, ako aj s ďalšími spoločenskými a záujmovými združeniami, ktoré vyvíjajú svoje aktivity a činnosti v lese a smerom k prírode.

Na dôsledné zabezpečenie splnenia predmetnej úlohy je potrebná realizácia najmä týchto opatrení:

I. Zo strany vlastníkov a užívateľov lesných pozemkov:

a) na účely predchádzania vzniku požiarov

1. vypracovať, viesť a udržiavať v súlade so skutočným stavom dokumentáciu ochrany pred požiarmi podľa § 4 písm. f) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi, a to najmä
 - a) dokumentáciu ochrany pred požiarmi podľa § 24 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii,
 - b) mapové podklady s aktuálnymi potrebnými údajmi podľa § 10 písm. d) vyhlášky,
 - c) pokyny pre spaľovanie zvyškov po ťažbe najmenej v rozsahu podľa § 7 vyhlášky,
2. vykonať opatrenia v súvislosti s ochranou lesov pred požiarmi v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov podľa § 10 vyhlášky;

Odporúčajúce ustanovenia:

- a) využívať pri pozemnom monitoringu spoluprácu s profesionálnymi a dobrovoľnými ochrancami prírody, záujmovými združeniami občanov a vlastními objektov nachádzajúcich sa v daných lokalitách,
- b) využívať a v rámci možností budovať pozorovacie veže a v členitých terénoch vykonávať monitoring najmä po hrebeňových zónach horstiev; vylepšiť lesný monitorovací systém s potrebným dôrazom na inštaláciu pevných alebo mobilných monitorovacích zariadení a nákup komunikačných prístrojov,
- c) vytvárať a udržiavať v lokalitách najviac ohrozených možnosťou vzniku požiaru ochranné protipožiarne pásy v šírke spravidla 20 m až 35 m, ktoré rozčleňujú lesný porast na plochy cca 600 ha až 800 ha, rozčleňovacie protipožiarne prieseky široké 3 m až 6 m a izolačné pruhy popri železničných tratiach a verejných cestných komunikáciách a výsadbu porastových plášťov z drevín odolnejších proti ohňu, zamedzujúce rýchlemu šíreniu požiaru a umožňujúce jeho bezpečnejšiu lokalizáciu a likvidáciu; konkrétnu realizáciu tejto úlohy zabezpečiť v spolupráci s orgánmi štátnej správy na úseku lesného hospodárstva a zaznamenať v lesných hospodárskych plánoch,
- d) vytvárať a udržiavať v blízkosti lesných porastov na pozemkoch susediacich s lesným porastom izolačné pruhy, ktoré budú udržiavané a zbavené zvyškov suchých trávnatých porastov, ktoré sú najčastejším zdrojom vzniku požiarov

- v lesoch pri vypaľovaní týchto porastov; zabezpečovať realizáciu tejto úlohy v spolupráci s vlastníkom susediaceho pozemku,
- e) v prípade potreby požiadať orgán štátnej správy lesného hospodárstva o obmedzenie alebo o zakázanie vstupu verejnosti do lesa na nevyhnutne potrebnú dobu, a to najmä v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru;

b) na účely zdolávania požiarov

1. zabezpečiť zriadenie a vybavenie potrebného počtu ohlasovní požiarov podľa § 5 písm. f) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v súlade s § 15 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii, ktoré musia byť vybavené vhodnými spojovacími prostriedkami a ďalšími technickými zariadeniami na príjem hlásení o vzniku požiaru, ako aj na prenos správ súvisiacich s privolaním a poskytnutím pomoci a vyhlásením poplachu,
2. umiestniť na určených miestach potrebné množstvo protipožiarneho náradia v závislosti od plochy lesných porastov v súlade s § 10 písm. b) vyhlášky;

Odporúčajúce ustanovenia:

- a) zahusťovať v rámci možností sieť vodných zdrojov budovaním nových, vhodných na účely hasenia požiarov, najmä v exponovaných lokalitách,
- b) vytvoriť technické a ekonomické podmienky pre možnosť leteckého hasenia požiarov v nedostupných lokalitách, a to najmä na veľkoplošne chránených oblastiach,
- c) vybaviť členov hliadok pohybujúcich sa v lesných porastoch rádiofónnou technikou alebo mobilnými telefónmi; v prípade nemožnosti využitia tejto techniky použiť ako náhradnú možnosť včasného ohlásenia vzniku požiaru motorové vozidlo (motocykel),
- d) zabezpečiť vyškolenie vysoko špecializovaného personálu so zamestnancov právnickej osoby a fyzickej osoby - podnikateľa vlastníacich lesné pozemky v oblastiach s vysokým rizikom vzniku požiarov (kategória A) na zdolávanie požiarov v lesoch s príslušnou hasičskou technikou.

c) opatrenia na zabezpečenie ochrany lesov pred požiarimi v lokalitách zasiahnutých kalamitou

Veľmi vysoký rizikový potenciál vzniku a šírenia požiaru v lesných porastoch predstavujú taktiež zlomené stromy a vyvrátené usychajúce stromy po kalamitách s veľkým množstvom konárov a vyschnutými asimilačnými orgánmi, ako aj ťažbové zvyšky po spracovaní kalamitnej hmoty.

Kalamitná plocha je charakterizovaná týmito faktormi:

- a) v prípade vzniku požiaru požiarisko nie je výškovo diferencované, je tvorené zlomami, vývratmi, stojacimi stromami, zvyškami rozkladajúcich sa stromov (mŕtve drevo), bylinným krytom a hrabankou,
- b) rozloženie drevnej hmoty je mnohokrát nerovnomerné, drevo je nakopené nielen v prízemných vrstvách, ale aj v niekoľkometrových vrstvách, zahrňujúcich časti korún s asimilačným aparátom,
- c) po spracovaní kalamitného dreva ostáva veľké množstvo ťažobného odpadu, ktorý v sebe skrýva vysoký rizikový potenciál vzniku a šírenia požiaru,

- d) horenie po zapálení hrúbia môže byť celoplošné, z časového hľadiska dlhodobé (aj niekoľko dní) v celom priestore požiariska, nielen v jeho čele (princíp vatry alebo hranice),
- e) priestor kalamitnej plochy je oproti iným typom ťažko dostupný z dôvodu dočasného vyradenia lesnej dopravnej siete,
- f) v prípade hasenia z dôvodu nepriechodnosti terénu nie je možné použiť základné spôsoby hasenia (taktiku) lesných požiarov, čo má vplyv na samotné šírenie požiaru.

Je preto veľmi dôležité dokonale poznať všetky aspekty a riziká kalamitných lesných plôch, systém prevencie, monitoringu postihnutej plochy a moderné, účinné, úsporné a bezpečné spôsoby likvidácie zvyškov po ťažbe.

Preventívne protipožiarne opatrenia pre plochy postihnuté kalamitou zahŕňajú najmä tieto úlohy:

- a) určenie vhodného postupu pri spracovaní kalamity, ktorý je základným predpokladom eliminácie požiarneho rizika, ktoré vyplýva z vysokého požiarneho zaťaženia,
- b) realizácia základných lesohospodárskych opatrení, najmä pokiaľ ide o základné ochranné protipožiarne pásy, rozčleňovacie priesečky a izolačné pruhy, ktorých úlohou je rozdeliť väčšie kalamitné plochy alebo väčšie komplexy lesa na menšie z dôvodu zabránenia šírenia prípadného požiaru,
- c) zabezpečenie prístupových komunikácií k vodným zdrojom a navrhnutie ďalších stanovišť na vodných zdrojoch,
- d) určenie pristávacích plôch a manipulačných plôch na využitie leteckej techniky na hasenie prípadných ohnísk požiaru,
- e) realizácia opatrení na zákaz vstupu verejnosti na plochy postihnuté kalamitou,
- f) vypracovanie rozpisu vlastných dopravných prostriedkov (počet, druh, ich kapacita, nosnosť a priechodnosť) z dôvodu rýchlej a organizovanej prepravy ľudí na miesto požiaru,
- g) odstránenie horľavého materiálu - biomasy (zvyšky po kalamite, vysoké trávy a suché trávy, kríky) v priestore postihnutom kalamitou cca 100 m od krajných objektov intravilánov, ako aj od samostatne stojacich stavieb (hotel, ozdravovňa a podobne),
- h) vyčlenenie vyhradených plôch na sústreďovanie ťažbových zvyškov po kalamite a ich zabezpečenie proti šíreniu požiaru najmenej 20-metrovým celoobvodovým ochranným pásmom, z ktorého sa odstráni horľavý materiál.

Realizáciu uvedených opatrení je potrebné zabezpečovať s celoročnou pôsobnosťou.

Plnenie opatrení bude v priebehu roka kontrolované kontrolnými skupinami Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bardejove.

Riaditeľ
Okresného riaditeľstva
Hasičského a záchranného zboru v Bardejove

pplk. Ing. Dušan Novotný, v.r.